

‘Kreuzottertagung’ in Darmstadt

Pedro Janssen (Werkgroep Adderonderzoek Nederland)

De Stichting RAVON heeft een aantal werkgroepen, behalve de Werkgroep Monitoring, timmert ook de Werkgroep Adderonderzoek Nederland (WAN) flink aan de weg. Enkele van onze meetnetters werken mee aan onderzoeken die de WAN heeft opgezet.

Pedro Janssen, initiatiefnemer en coördinator van de WAN bezocht eind vorig jaar een internationaal Adder-congres in Duitsland.

Van Ingo Janssen hoorde ik dat dit congres werd gehouden. Toen ik om informatie vroeg aan Dr. Joger (organisator) werd gevraagd of ik misschien ook een Beitrag wilde doen in de vorm van een lezing of posterpresentatie. Een goede kans om het internationale publiek een idee te geven wat er aan adderonderzoek in Nederland wordt gedaan.

Arme russen

In het hotel was, na aankomst, 's avonds een ruimte gereserveerd om nader kennis te maken met elkaar. Toen ik de

ruimte betrad bleken er weinig plaatsen meer over. Na plaats te hebben genomen op een vrije stoel bleek ik tussen een zeer internationaal gezelschap terecht zijn gekomen. Een Rus, een Oekraïner, een Engelsman en twee Duitsers. De hele avond werd er in meerdere talen over adders en adderonderzoek gepraat. Schrijnend was de situatie in

Rusland. De Russische herpetoloog vertelde dat hij als wetenschapper zo weinig verdiende dat hij 's zomers een bijbaantje had. Hij

trok met zijn Python naar de Zwarte Zee om daar toeristen op de foto te zetten met de slang. Hiermee verdiende hij meer geld dan met z'n reguliere baan.

Nieuw Europees adderonderzoek

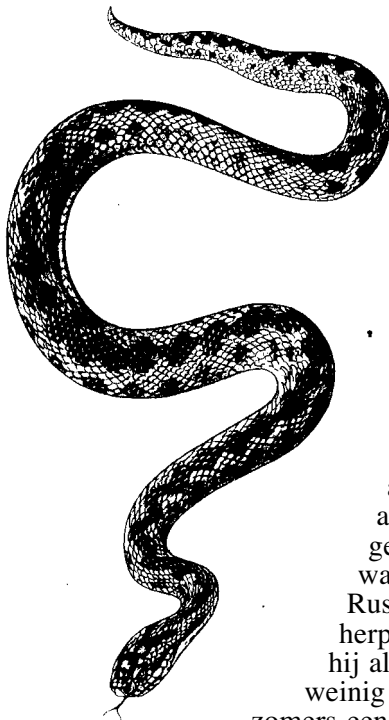
De volgende ochtend om negen uur begon het eigenlijke congres. Zo'n honderd adderliefhebbers hadden zich

verzameld in de collegezaal waar de voordrachten werden gehouden. De eerste lezing, door Dr. Ulrich Joger, behandelde de systematiek van de adder. Hij wil samen met een aantal andere herpetologen in Europa dmv genetisch onderzoek het *Vipera berus* – complex, taxonomisch opnieuw indelen. Het is nog te vroeg om deze nieuwe onderverdeling te erkennen. Meer onderzoek is nodig, maar zoals het er nu naar uit ziet zijn er vijf evolutielijnen zichtbaar.

Na deze lezing volgde een serie van tien voordrachten van elk een kwartier, over de verspreiding en bestandssituatie van de adder in de verschillende Duitse 'Bundesländer'. Van elk Bondsland werd de situatie geschetst zoals deze vroeger was en nu. Vrijwel overal was een duidelijke teruggang te zien door verlies van leefruimte. In sommige deelgebieden was de adder al uitgestorven. Het ging niet overal even slecht, maar helaas was de trend over het algemeen niet positief.

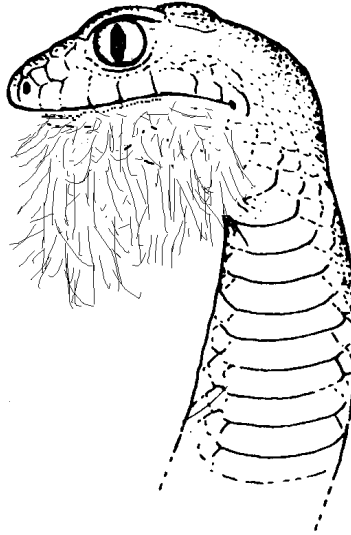
Oranje boven

Om ongeveer half drie was het mijn beurt om als eerste buitenlander de Bühne te betreden. Ik moet bekennen dat ik ontzettend zenuwachtig was. Lezingen in (het) Nederland(s) heb ik inmiddels redelijk wat gegeven, alleen een lezing in het buitenland in een andere taal, dat was voor mij ook de eerste keer. Ik was Henk Strijbosch dan ook dankbaar voor zijn tip om de hele lezing op papier te zetten. Mijn voordracht behandelde het adderonderzoek van het Meinweggebied, de Werkgroep Adderonderzoek Nederland en Meetnet Reptielen. Hiermee wilde ik laten zien wat er aan adderonderzoek in Nederland gebeurt om zo de mogelijkheid te creëren contacten te leggen met adderonderzoekers in het buitenland die aan soortgelijke projecten werken.



Stokoude adders

Terugkijkend op het congres kan ik zeggen dat het een fantastisch weekeinde is geweest, maar wel vermoeiend. Ik heb veel geleerd, goed inzicht gekregen hoe onderzoek in het buitenland plaatsvindt en wat je daarvan voor de situatie in Nederland kunt leren. Verder heb ik vele contacten gelegd. Met enkele buitenlandse onderzoekers heb ik al afspraken gemaakt om hun werkterrein te bezoeken. Ook voor het genetische variabiliteits onderzoek van de adder in het



Meinweggebied heb ik met onderzoekers in Duitsland en Engeland afgesproken om DNA monsters uit te wisselen.

Het meest interessante van het gehele congres was het verhaal van Tony Phelps over zijn populatieonderzoek naar adders in South Dorset, Engeland. Niet het verhaal op zich, maar wel het

feit dat hij daar meerdere adders al meer dan **30 jaar** had gevolgd in het veld. Ik dacht dat het een verspreking was en dat het 13 jaar moest zijn. Maar nee, het was echt dertig jaar. Volgens mij kan alle literatuur van de adder waar de maximum leeftijd is vermeld worden herschreven. Gelukkig weten we nog maar heel weinig van het interessante leven van de adder. Er valt nog zoveel te ontdekken.

Parende hazelwormen op de Fronten in Maastricht



Deze foto van parende hazelwormen ontvingen we van Alex Kloor. Hij heeft dit jaar al 153 keer (!!!) een hazelworm waargenomen in hartje Maastricht. Ook de muurhagedis laat hier van zich horen, want de eerste jonkies zijn extreem vroeg waargenomen. Op 22 juni werden de eerste drie juvenielen waargenomen.